





biblioteka  
**romani**

urednik  
**Dejan Aničić**



Originally published under the title:

Hans Joachim Schädlich

**GIB IHM SPRACHE**

Leben und Tod des Dichters Äsop.

Eine Nacherzählung

Copyright © 1999 Hans Joachim Schädlich published  
with permission of Rowohlt Verlag GmbH

Copyright © of the Translation: S. Fischer Foundation  
by order of Traduki

Izdavanje ovog dela podržao je TRADUKI,  
književna mreža koju čine Savezno ministarstvo za evropske  
i internacionalne poslove Austrije, Ministarstvo inostranih  
poslova Nemačke, Švajcarska fondacija za kulturu  
„Pro Helvecija“, „KulturKontakt Austrija“, Gete institut,  
Javna agencija za knjigu Republike Slovenije, Ministarstvo  
kulture Republike Hrvatske i Fondacija „S. Fišer“.

traduki<sup>T</sup>

traduki<sup>T</sup>

**Hans Joakim Šedlih**

**Podari mu govor**

Život i smrt pesnika Ezopa

Prevod sa nemačkog  
**Paola Petrić**

**Karpos**  
**2011**



Tekst se zasniva na nemačkom prevodu  
Günthera Poethkea anonimnog grčkog romana  
o Ezopu, prema rukopisu iz 10. veka (*Das Leben  
Äsops*, Dieterich'sche Verlagsbuchhandlung,  
Leipzig, 1974; izdanje grčkog teksta:  
B. E. Perry, *Aesopica*, Urbana 1952).





**Podari mu govor**



**EZOP** beše bezub, njegov govor jedva razumljiv. Ezop je čkiljio. Isturao je glavu. Njegov nos beše pljosnat, njegova koža boje prljavštine. Ezopov stomak se previjao preko pojasa. Bio je krivonog. Njegova leva ruka beše kraća od desne. Neki kažu: njegova desna ruka beše kraća od leve.

Ezop je bio rob. Za rad u gradu bio je neupotrebljiv. Njegov gospodar ga je odredio za rad na polju.

**EZOP** jednom prilikom vide kako njegovom gospodaru doneše sveže smokve. Seljak prozbori: „Izvolite, gospodaru. Prvo voće.“

Ezopov gospodar reče: „Lepo.“ Jednom od svojih sluga obrati se rečima: „Agatope, sada ću se okupati i doručkovati. Nakon toga ćeš mi dati ove divne smokve.“

Bilo je, dakle, vreme doručka. Ezop ostavi posao i uđe u kuću. Sluga Agatop zgrabi jednu smokvu i pojede je. Drugom slugi reče: „Želeo

bih da se sit najedem ovih smokava, ali se ne usuđujem.“

Na to će drugi: „Ako mi daš nekoliko smokvi, otkriću ti kako bismo mogli da ih pojedemo a da ne budemo kažnjeni.“

Agatop upita: „Ha, a kako bismo to izveli?“

„Nas dvojica ćemo pojesti smokve, a kada ih gospodar bude zatražio reći ćeš mu: 'Ezop ih je pojeo'.“

Agatop i drugi sluga sedoše i pojedоše smokve.

Nakon što se gospodar okupao i doručkovao pozva Agatopa i reče mu: „Sada mi daj smokve.“

Agatop pokunjeno prozbori: „Ezop ih je pojeo.“

Gospodar na to reče: „Dovedite ga ovamo!“

Ezopu se obrati rečima: „Ti bestidni čoveče! Šta sebi dopuštaš! Da jednostavno pojedеш moje smokve!“

Ezop nije izustio ni jednu reč. Plašio se batina, pao je na kolena i promućao: „Daj mi malo vremena.“

„Hajde, dobro“, reče gospodar.

Ezop uze prazan krčag i zamoli kuvara da ga napuni mlakom vodom. Ispred nogu postavi kofu, popi mlaku vodu i gurnu kažiprst u grlo. Zagrcnuo se i povratio vodu.

Gospodar beše u čudu. Agatopu i drugom slugi reče: „Popijte i vi vodu!“

Drugi prošaputa Agatopu: „Zadržaćemo vodu u ustima, gurnućemo prst samo u ugao usta i ponovo ćemo ispljunuti vodu.“

Od mlake vode se međutim obojici odmah slošilo, smokve im se popeše u grlo i oni povratije ukradeno voće.

Gospodar povika: „Lažovi!“

Agatop i drugi sluga dobiše dobre batine.

**SUTRADAN** se gospodar vratio u grad.

**EZOP** je baš radio na polju kada se pojavi sveštenica boginje Izide.<sup>1</sup> Ugleda Ezopa i reče: „Robe, ako imaš milosti prema smrtnicima, pokaži mi kako da stignem do grada. Izgubila sam se.“

Ezop podiže pogled i u njoj prepozna boginju. Baci se na zemlju i promuca: „Kako si došla na polje?“

Sveštenica je shvatila da ju je Ezop razumeo, ali da nije mogao pravilno da govori. Reče: „Ovde se ne snalazim.“

Ezop ustade, uze sveštenicu za ruku i odvede je do jednog šumarka. Izvadi hleb iz svog džepa i dade joj ga. Zatim donese sa polja sveže povrće. Kada je sveštenica jela, odvede je do izvora. Ona se napi bistre vode, zahvali se i još jednom upita za put. Ezop je odvede do ulice i pokaza joj pravac.

Ezop se zatim ponovo vrati radu na polju.

Putujući dalje sveštenica podiže ruke i reče: „Kruno sveta, Izido, smiluj se na ovog roba dobrog srca! Poštedi ga! Ti imaš moć da osvetliš tamu. Podari mu govor!“

Pošto beše vruće, Ezop reče sebi: „Na podnevnoj pauzi želim da odspavam.“ Legao je u hlad drveta i zaspao. Naokolo sveža trava i svakojako cveće. U blizini žubor rečice. Na grana ma ptice i cvrčci.

Boginja Izida pojavi se praćena Muzama. Izida reče: „Kćeri moje, pogledajte ovog ružnog, poniznog čoveka. On je mojoj sveštenici pokazao put. Želim da progovori.“ Izida mu jezik učini lakim. Muze ga obdariše umetnošću da smišlja basne.

Ezop se probudio i odjednom bez muke imenovao sve što je video: „Motika, kaput, polje, drvo.“ „Svih mi Muza“, reče Ezop, „ja mogu da govorim!“ Uzeo je motiku i radio dalje.

Nadzornik Zenas dođe na polje. Bio je nezadovoljan radnicima i udari jednog od njih prutom po leđima. Ezop nije mogao da se suzdrži i reče Zenasu: „Zašto udaraš nevinog? Baš ti? Na licu ti je ispisana podlost, ali uprkos tome prolaziš nekažnjeno!“

Zenas se prepade. Reče sebi: „Šta se događa! Ezop govori? On je uvek držao jezik za zubima, a sada me kudi. Ako ne budem obazriv, još će mi i službu oduzeti.“

Zenas žureći odjaha u grad i uzrujano uđe u kuću svog gospodara. „Gospodaru“, reče on, ali ga gospodar prekide: „Zenase, šta ovo treba

da znači.“

Zenas se sabra i prozbori: „Nešto se čudno dogodilo.“

„Da li je drveće pre vremena rodilo? Ili je govedo rodilo čoveka?“

„Ne, gospodaru.“

„Šta je onda tako iznenađujuće? Govori!“

„Ezop, krivonogi, stomaklija.“

„Da li je on dobio dete?“

„Ne. On odjednom može tečno da govori.“

„Da, i? Da li je to tako uzbudljivo?“

„Da. Vrlo.“

„Zbog čega? Bogovi uzimaju, bogovi daju.“

„Ali on je tebe i mene grdno naružio.“

„Pa? Prodaj ga onda.“

„Je li bi to trebalo da bude šala? Da li si zaboravio kako on odbojno izgleda? Ko će hteti da kupi njega, tog debelog psa.“

„Pokloni ga! A ako niko ne želi da ga uzme, onda ga ubij.“

Zenas se pope na svog konja i odjaha nazad. Reče sebi: „Zašto bih ubio Ezopa. Radije ću ga prodati.“



Usput, nedaleko od imanja Zenas sreće trgovca robljem. Reče mu: „Ofelione, ti najveći od svih trgovaca, budi mi pozdravljen.“

Ofelion odgovori: „Zenase, najveći od svih nadzornika, pozdravljam te. Imaš li tegleću marvu za iznajmljivanje ili prodaju?“

„Ne, ali za malo novca možeš dobiti jednog roba.“

„To mi kažeš? I sam imam robove za prodaju.“

„Pođi sa mnom na imanje“, reče Zenas, „sasvim je blizu.“

Na imanju naredi Zenas jednom robu: „Idi na polje i dovedi Ezopa.“

Rob otrča do Ezopa i reče mu: „Ezope, baci motiku i pođi sa mnom, gospodar te zove.“

Ezop se osloni na svoju motiku i upita: „Moj pravi gospodar ili nadzornik?“

„Šta pričaš“, odgovori glasnik, „Dođi odmah!“

Ezop baci motiku i reče: „Prokleta da je ropstvo! 'Ezope uradi ovo, Ezope uradi ono'. Sve svinjarije moram ja da radim. Ali čim ovamo dođe moj gospodar reći ću mu kako je nadzor-

nik neotesan i gospodar će ga otpustiti. Dakle, dobro, idemo. Još uvek moram da se pokoravam nadzorniku.“

Došavši na imanje reče glasnik nadzorniku: „Gospodaru, evo ga Ezop.“

Zenas se obrati trgovcu robljem: „Pogledaj ga, Ofelione.“

Ofelion je piljio u Ezopa, koji je izgledao kao hrpa dronjaka, pa reče: „Da li bi to trebalo da bude čovek? Zenase, da li si me dovukao ovamo da bih video tvoje otpatke?“ Okrenu se i htjede da pođe.

Ipak, Ezop čvrsto uhvati Ofeliona i reče mu: „Saslušaj me!“

„Šta hoćeš ti!“, reče Ofelion, „Pusti me i nestani!“

„Zašto si došao na imanje?“, upita Ezop.

„Želeo sam da te kupim.“

„I zašto me ne kupuješ?“

„Ostavi me na miru. Ne želim da te kupim.“

„Kupi me. Biću ti vrlo koristan.“

„Kako mi ti možeš biti od koristi!“

„Zar među svojim robljem nemaš takođe i

decu koju treba nadgledati? Učini me njihovim učiteljem. Deca će me se plašiti i slušaće me.“

„Nisi se to loše setio“, reče Ofelion. Upita Zenas: „Koliko tražiš za ovog čoveka?“

Zenas reče: „Daj koliko misliš da vredi.“

Trgovac robljem dade Zenasu smešnu sumu i kupovina bi odlična.

**TRGOVAC** robljem ode sa Ezopom u grad. U Ofelionovoj kući sretoše prvo dvoje dece robova. Kada su deca ugledala Ezopa, vrisnuše od straha i otpuzaše u ćošak. Ezop reče Ofelionu: „Vidiš sada da sam imao pravo.“

Ofelion mu pokaza na jednu prostoriju i reče: „Tamo unutra sede tvoji saputnici. Idi i pozdravi ih.“

Ezop uđe unutra i pomno pogleda lepe robove. Reče: „Budite pozdravljeni. Ja sam ružan, ali sam jedan od vas.“

Jedan od robova reče: „Nemezide<sup>2</sup> mi, šta je gospodaru bilo na pameti, pa je kupio na-

kazu.“

Drugi će na to: „Znam.“

Treći upita: „Šta?“

Drugi odgovori: „Da ima čemu da se smeje.“

Tada dođe Ofelion i reče: „Ljudi, pokorite se svojoj sudbini. Nisam dobio tegleću marvu. Sve pripremite, krećemo na put ka Aziji.“

Robovi prionuše da zajedno nose prtljag. Ezop im se obrati: „Ja sam nov i ja sam slab. Molim vas, dajte mi samo malo da nosim.“

Jedan od robova reče: „Ne treba ti da nosiš baš ništa.“

Ezop će na to: „Loše je po mene ako se gospodaru učinim neupotrebljivim, dok se svi ostali naprežu.“

Neki drugi rob uzviknu: „Kakav brbljivac!“

Prvi reče: „Nosi šta možeš.“

Ezop se okrete oko sebe. Ovde sanduk, tamo džak. Ovde trščane prostirke, tamo krčazi. I tu korpa puna hleba koju bi trebalo da nose četiri roba. Ezop reče: „Podignite mi korpu sa hlebom na leđa.“

Robovi počeše da se rugaju Ezopu. Jedan reče: „Idiot! Moli za lagan prtljag, a sada uzima najteži.“

Drugi reče: „Taj uopšte nije lud. Poješće više hleba od nas. Hajde, dajmo mu korpu.“

Četiri roba podigoše Ezopu korpu na leđa. Pritisnut neizdrživim teretom Ezop se teturao. Trgovac robljem Ofelion je bio zaprepašćen. Reče: „Eto pogledajte kako se Ezop muči. Tegli kao teretna marva. Isplatilo se što sam ga kupio.“

Ostali robovi su u paru uvek nosili jedan komad prtljaga. Rugali su se Ezopu. On se na ulici trudio da održi korak. Iznureni, robovi stigoše do jedne gostionice.

Trgovac robljem reče: „Ezope, daj ostalima hleb. Uvek jedan hleb za dvoje ljudi.“

Korpa se do pola ispraznila. Nakon obroka pešačenje je odmah nastavljeno. Ostali su se izmorili tegleći svoj teret, ali Ezop je išao lakšim korakom. Nakon jednog sata došli su do druge gostionice. Opet je Ezop morao da podeli hleb, uvek jedan hleb za dvoje ljudi. Korpa se

ispraznila. Ezop stavi praznu korpu na ramena i požuri napred. Jedan rob upita drugoga: „Ko to ide tamo napred? Je li to neki stranac?“

Drugi odgovori: „Nisam baš siguran. Mislim da je to novi.“

Prvi reče: „Lukav čovek.“

„Da“, reče drugi, „ružni poseduju pamet.“

„To je jedna lisica“, zaključí prvi.

Povorka robova je išla dalje i stigla u Efes. U Efesu trgovac robljem Ofelion prodade svoje robove, ali mu preostaše trojica: učitelj jezika, svirač laute i Ezop. Oni nisu postigli cenu koju je Ofelion zahtevao.

Prijatelj trgovca robljem reče: „Ofelione, ako želiš da prodaš ova tri čoveka po dobroj ceni, moraš da odeš na Samos.<sup>3</sup> Tamo ima bogatih ljudi. Tamo živi filozof Ksantos koji ima puno učenika. Neko će ti tamo sigurno uzeti učitelja jezika. Neko drugi svirača laute. Ezopa će kupiti neko kome treba čuvar ili kuvar.“

**OFELION** otplovi sa tri preostala roba na Samos. Po dolasku svirač laute je morao da obuče